

Sy-li spěwał,
Pilmje džěłał,
Strowja ce
Swó.bny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnny
Nasoj mócnny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spar měrnny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njech ci khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbske njedźelske łopjeno

Čałožit 1891 Křrjebjanstl farat dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje

15. augusta 1937

Bauzen

12. njedźela po štwj. Trojizy.

Mark. 7, 31—37.

Wo hluchoněmym je w našim šlowje rěč. Tajki čłowjeł šacuje šwoju khorosć jako wulke njesbožo. Wón šam a jeho šwójbni špntaja wěcže wšcho, kaš by šo tajkemu khorému wušrowjenje abo tola polóženje pščinješć móhlo. To tež tu šlnšchimy. Tón Knjes pak je hotowny, hluchoněmemu wušchi wotewrić a roswjajacž šwiašć jeho jasnyka. Ššlnšchimy tu: „Kaš tón Knjes pomha.“

Našch tekst je š pšhkladom ša to, kaš tón Knjes pomha a kaš wón dospolnje pomha. Niž, kaš by wón w tajkich padach pšchezo pomhaš a wšchudžom, ale pščinješć šměmy š kóždej nušu š njemu, a pštacž dyršimy jeho. A hdnž wón tež kóždy ras njepomha čžělnje, dha wón tola tym šwojim dawawa móž š noschenju. Tak jeho tu pštaja Dokelž šo khoru njemóže šam ke Knjesej namakarž, dowjedu jeho drusy š njemu, a prošha jeho wo pomoz.

Šow móžemy hižom něšhto wuknyć. Tež my móžemy druhich š temu Knjesej dowješć. Tych je wšchał wjele, kiž njewjedža a njenamataja pucž ke Knjesej, dokelž ničžo wjazny njewjedža wo Jesužu, kiž čže być tón dobry lékař a móže a čže pomhać tym, kiž šu khoru na dušchi. Šow ma kóždy, kiž Jesuža šnaje, pšhišluschnosć, šo by šo ša tajkich čžłowjetow štaral; a njech je to tež čžěžko, dha to naš njedyrbi wotdžeržecž, kaš bychmy jich napominali, šo bychu Jesuža pštalali a šo na njeho wobročili. A hdnž je našha wutroba polna lubosće, hdnž mamy šmilnosć a je nam žel tych našich bratrow a šotrow, kiž hišće khorodža w čžěmnošći, dokelž šu jich woczi džeržane, tak šo pomoznika njewidža, dha njedyrbiako nam čžěžko być, tajkim š bošu štacž a jich kędžbliwych čžinicž na teho, kiž je tež dla nich pšhišchol, šo by jich šbóžnych čžiniš. My tola njechamy šo šmėrowacž

š tym, šo prajimy: Ššym dha ja šwojeho bratra wajchaš? Ššćtóz šo pak boži napominazeho šłowa, tón njech šnajmješćha tak pomha, šo by š dobrym a bjesporočnym žiwjenjom pšched šwětom šwědčenje dawal, wo mozy a wo wofšchewjenju našchje wěry. A wutrajni a wobštajni čžzemy być we šwojej modlitwje ša šwojich bližich, kotrychž widžimy šdalenyh wot teho Knjesa. Šusto je tajka modlitwa hišće ta jenicžla móžnosć, něloho porucžicž temu wulkemu pomoznikej Jesušej. — Wjele šo dženzka rěčzi a pišće wo wjedništwje. Křeńšće a šbóžnišće wjedništwo njeje žane, hacž to, šo bychmy wjednikojo byli š Jesušej.

A tu widžimy, kaš je Jesuž hotowny a šwólniwy š pomozny. Wón wušrowi khorého. Wěmy, šo to njeje Knjesow wy nadawš, šo by naš wuhojil wot čžělnych khorosćow, ale šo je wón lékař našchich dušchow. A šow je wón najwuštojnišchi lékař. A hdnž wón dušche lékařuje, dha wón to tež hišće dženzka rad tak čžini, kaš tu: Wón wošmje naš wošebje a wjedže naš do čžichoty. Wón wšchał tež šam džěšće rady do čžichoty, hdnž čžyšće šo dacž šnowa pošylnicž š wyšoko wot teho Wótza, kaš jeho widžimy w pušćinje abo na wyšokej horje w modlitwje. My wšchał wšchitzy šhonimy, kaš budžemy pšches njemėr džělaweho dnja a pšches šwěł wotčehnjeni wot teho najnušnišcheho. Šdnž čžzemy š Knjesom hromadže być, dha trjebamy čžichoty. Tu pštaj tež ty, šo by ty šlnšchał, ššto ma twój Knjes š tobu rěčecž. Wono leži pšchezo žohnowanje w tym.

Alle tež tón Knjes šam wě derje naš wošebje wšacž, a to wošebje w čžachach, hdnž wón naš wjedže pod šchiz. Tu ma šo wošebje mjenowacž khorosć. Wěcže, khorosć je pšchezo domachpštanje, na kotrymž čžěžko čžerpimy. Wjele je tych, kiž šo tu njechadža špokojicž. Alle Knjes wě, ššto je š našchemu lėpšchemu. A tehodla je tež wopacžne, hdnž šo w tajkich čžachach prašchamy w njescžerpliwosći: Čžehodla?

Wiele bóle chzemy ƙo prashhecŷ: Shto ma Knjes so mnu priódk? Shto chze wón we mni sapoczecŷ? A hdnŷ potom sapocznyemy na hłóŷ Knjesowny poŷluchacz, dha móŷa runje tajfe cŷaŷny nam hncŷ ŷ wulkim ŷohnowanjom. A hdnŷ ƙo jemu podamy ŷ polnym dowěrjenjom, dha doŷonja potom tón Knjes na naŷ tón wulki dŷiw wuhojenja na našich duŷach. Pŷchetoŷ w tajkich cŷaŷach, w kotrychŷ wón naŷ woŷmje woŷebje, wotewri wón nam wocŷi, ŷo pónajemy, ŷhto to je ŷ našej thoroŷcŷu, hacŷ ŷtejmy we wólnoŷcŷi abo w ŷtaroŷcŷach abo w hidŷenju abo we ŷŷach abo w lóhkomyŷlnoŷcŷi abo w njepóŷcŷiwóŷcŷi; ale wón nam to niz jenoŷ poŷaŷa, ale praji teŷ, ŷo chze nam ŷ teho pomhacŷ ŷ ŷtrowoŷcŷi.

Dha paŷ teŷ njechamy ƙo jemu napschecŷiwo ŷtajecŷ, ale hdnŷ wón teŷ nam praji ŷwoje ŷefata, dha chzemy jemu na to wotmolwjecŷ ŷ wjeŷelny ŷchecŷijanŷtwom. Je paŷ temu taŷ pola naŷ, dha budŷe teŷ taŷ, kaŷ je tu prajene wo wuŷtrowjenny: So wón rēcŷeŷche prawje. To chze prajicŷ: Shtóŷ je na ŷebi ŷhonik wuŷwobodŷnu, wodawazu, poŷnylnjazu, wobnowjazu móŷ Jeŷuŷowu, tón njemóŷe hinaŷ, hacŷ ŷo wón prawje rēcŷi, to je, ŷo wŷu dawa Bohu ŷhwalbu a cŷeŷcŷ a dŷaŷ ŷa to, ŷhtož wón taŷ bohacŷe na naŷ cŷini pŷches ŷwojeho Eŷyna Jeŷuŷa Khrŷtuŷa. — Shtóŷ je jako hrēcŷny cŷlowjeŷ woprawdŷe meŷ ŷetkanje ŷ tym Knjesom, ŷhtóŷ je jeho pomoz ŷhonik, tón wŷchaŷ hinaŷ njemóŷe, teho ŷiwjenje dyrbi hncŷ jene ŷtajne ŷwědcŷenje ŷa njeho, a to budŷe cŷlowjeŷ, kotrehoŷ duŷcha woŷtanje ŷamknjena ŷa to ŷte, ŷa to, ŷhtož wot delŷach pŷchindŷe, a budŷe wotewrjena ŷa to, ŷhtož wot Boha je. So hnychmy tajŷny byli, to chzemy ŷej dŷenŷa pŷchedeŷŷacŷ a ŷ temu ŷpoŷcŷ nam ŷwoju pomoz Jeŷuŷ Khrŷtuŷ, tón Knjes! Hamjeŷ.

W nozy ŷ Jeŷuŷej!

W nozy cŷeŷkich ŷpytowanjom,
W cŷerŷpenju, a w ŷtyŷknoŷcŷi,
Hdŷeŷ ƙo cŷlow'k do dwělowanjom
Tara lohŷny ŷabludŷi,
Chzemy ŷhwatacŷ ŷ Jeŷuŷej,
Kiŷ ŷam Bóh, je wolik ŷej
Kŷchiz, ŷo by po Wótza radŷe
Satamanym pomhaŷ ŷ hnadŷe.

Na wŷchě prashčenja dŷe móŷe
Jeŷuŷ ŷam nam wotmolwicŷ.
Wón, kiŷ ŷnaje myŷle Boŷe,
Wě naŷ prawje powucŷicŷ.
Pŷchi nim troŷcht a moŷny tu
Namaŷamy w ŷiwjenju.
Wón nam hnadnu ruku ŷticŷi,
Eŷmy-li poraŷeni, ŷbicŷi.

W Piŷmje Eŷwjatym, tam my mamy
Eŷwětko na pucŷ ŷ njebjekam!
Hdŷeŷ my prawje wohladamy
Boŷu luboŷcŷ ŷ hrēcŷnikam.
Chzemy njecŷcŷ a ŷhodŷicŷ tu,
Kaŷ Bóh ŷechŷe, ŷ cŷichoŷcŷu.
Shtož je ŷ wěcŷnom' ŷboŷu ŷa naŷ,
To wón dopuŷhcŷi jow na naŷ.

Dŷaŷ budŷ Bohu! W ŷmjertnej nozy
Duŷcha woŷtrjedŷ cŷeŷknoŷcŷe,
Móŷe dowěrícŷ ƙo moŷny

Jeŷo wěcŷnej luboŷcŷe.

Jeŷuŷ, kiŷ je wumóhŷ naŷ,
A ŷiwjenju teŷ ŷbudŷi ŷaŷ
Eboŷnemu tam w Boŷim raju
Wŷchěch, kiŷ tu joh' lubo maju.

S. B.

Dwejo pŷchindŷeŷhtaj.

Dopomniŷch drje ƙo pŷchi tutymaj ŷłowomaj: „dwejo pŷchindŷeŷhtaj“ hnydom na tekŷt 11. njedŷele po ŷwj. Trojizny. Dwejo pŷchindŷeŷhtaj pŷchod Boŷe woblicŷo, ŷariŷej a ŷlonik. Mnoho ƙo hodŷi ŷ tutomu wulkemu, ŷhutnemu pŷchirunanju prajicŷ a je ƙo prajiko, teŷ mnoho pŷchikladow.

Niz jako pŷchiklad, ale tola jako dobry a pŷchihódnny dawŷ a doŷnyŷ ŷ cŷaŷa ŷa cŷaŷ budŷ tu dŷenŷa pod tutym napizmom ŷtajene dwojake, a to cŷim bóle, doŷelŷ naŷ dopomina přenje dny tutoho měŷaza auguŷta, kotreŷ mějachu nam telko prajicŷ:

Jako bē po bitwje pola Tannenberga, bē njedŷelu přeni pucŷ pólneho marŷchalla Hindenburga, ŷo dŷeŷche do Boŷeho domu. Wón ŷam piŷche we ŷwojej kniŷy „Erinnerungen aus meinem Leben“ wo tutym ŷemŷchihodŷe: „W našim nowym hłownym kwartěrje w Oŷŷtynje pŷchindŷech do Boŷeho domu w bliŷkoŷcŷi ŷtareho hroda rncŷeŷkeho rjada, jako bē Boŷa ŷluŷba. Jako ƙo duchowny ŷtónčazu modlitwu modleŷche, poŷlafnychu ƙo wŷchitny pŷchitomni mlóŷdi wojazy a ŷari krajni wobornizny, ŷacŷuwajo hłuboŷo to wulke, ŷhtož bēchu naŷhonili . . .“

Mjes ŷwojimi pólnoŷchěrymi klecŷeŷche teŷ pólny marŷchall Hindenburg. —

Druki podawŷ woŷa naŷ na wjecŷorne bitwiŷhcŷa, pŷchod twjerdŷiŷnu Verdun. Młodny pólnoŷchěry dobrowólny piŷche:

„To bē ŷaŷoŷtnje! To bē Verdun! — Wnyŷche naŷ wujachu němŷke granaty. „Hiŷhcŷe 5 mjeŷŷchinow, potom —!“ ŷchepny podwnyŷchŷ. Haj potom wuŷkocŷimy ŷ hrjebje, mjetacŷ ŷncŷaze granaty do ŷiwnych cŷeŷow. A hdnŷ mamy ŷboŷo, ŷmējemy ŷa 10 mjeŷŷchinow tamle to franŷowŷke ŷtejiŷhcŷo! Tu, wrjeŷkot a wucŷe! Kŷchiki! Naŷchi minymjetarjo tŷeŷeja piŷche krótko! ŷadny dŷiw! My dŷe tola jenoŷ někotre metry wot njepŷchecŷela ŷdalení leŷimy! — „Hiŷhcŷe 3 mjeŷŷchiny!“ Ach ŷhto, mjeŷŷchiny? Wěcŷnoŷcŷ to ŷu! — Tu ŷkocŷi ŷe mni do mojeje ŷhowanki mlódný podwnyŷchŷ! Tłóŷci ƙo ŷ hlinjanej ŷcŷenje! Eŷmjertna blėdníwoŷcŷ pŷchitrywa jeho woblicŷo pod worŷlowym klobukom! Naŷtróŷenje je w jeho wocŷomaj! Wón rēcŷi, jakoŷe, ŷypa ŷłowa! Ja ƙo poŷmėwŷuju. „Eŷmėrom, towaŷŷcho!“ rjeknu — mēnjo, ŷo je jeho ŷapŷchijate ƙo teŷ hewaŷ jewjaze naŷtróŷenje pŷchod krawnym roŷŷudŷenjom bitwy, — „To dŷe nimo!“ — Tu rēcŷi wón jaŷniŷcho. Nětko ŷroŷumjam teŷ jeho ŷłowa lepje! Shto wón chze? — E hroŷu tŷchepotajo powėda wón mi, mi mlódemu pólnoŷchěremu dobrowólnikej, ŷo je wón mandŷelŷtwo ŷamaŷ . . . Pod wucŷom granatow a minow, pod ŷncŷenjom ŷeŷeŷnych tŷchėŷkow a kuŷkow powėda mi tutón cŷlowjeŷ, kaŷ je wón ŷwoju ŷonu jebaŷ . . . Pomakku ŷapŷchijam to ŷaŷoŷtne: Tutoho ma Bóh ŷa ŷhiju! A taŷ wotucŷa wŷchě jeho ŷtare hrēcŷi! Chŷnyo nochŷnyo dyrbi wón je wuŷnawacŷ, jedny po druhim! — Ja ŷym ŷatorhnyeny. Nicŷo njeprajo poŷlucham na tuto ŷpowėdanje. —

Woŷanje w hrjebi: „Wón!“ My poŷkocŷimy po rėblach won do rejazeje bitwy . . . Młodeho podwnyŷchŷka wjazy njewohladach. Ale wot tamneho woŷomika nětko wēm, kaŷ to na poŷlednim ŷudnym dnju budŷe! —

Haj, tež tu pschindžeshtaj dwejo psched Bože wobliczo! Tón jedyn, dokelž hinaŋ njemóžesche, wěrjo do Boha, bywajo s nim sjednoczeny w dowěrje, lubosczi, nadžiji, šwěrje: pólny marschall. Tón tamny pschindže, tež dokelž hinaŋ njemóžesche, trašchenn, nusowany wot hrošy a štyšta šwědomja a wumrěcža: mlody podwysch. Wobaj psched Božim wobliczom, ale fajkej! —

Móžesch směrom potracžowacž: Wschitzy psched Božim wobliczom, ale fajzy! A wschitzy pod Božim šudženjom! Wschitzy!

Psched 100 lětami.

W auguščje lěta 1837 dnrbjachu Evangelizy we wšy Zillerthal w Alpach šwoju domišnu wopušcžicž — šwojeje wěrny dla. Pruski kral Wilhelm IV. pschipołaja jim nowu domišnu w Erdmannsdorfje w Arkonoschach (Riesengebirge).

To je krótka powěšč. Ale w njej je wjele wobšamknjene, wjele nadobneho, wulkeho, šwěrneho, ale pak tež wjele šrudobny, nješnješliwoščje, njepschecželstwa. A potom: tuta powěšč a tuto wopominanje toho, šštož praji, škluscha runje do našeho čaža.

Šštož šo tam psched 100 lětami šta, je něhdže to, šštož šo něhdže 250 lět přjedny šta w Salzburgskim. — W Tirolskej šbudži psched 100 lětami špowědanje do wuschow mjes katolskimi wožadnymi njespołojnosčž, haj pschecžiwjenje. Čžujachu šo s tym jako pod pschedporucžnikami abo „formindami“. Někotre šwójby šo roššudžichu, š evangelskej zyrkwi pschestupicž. Kěžor Franz šklubi jim, džiwajo na kěžora Josefowy edikt toleranzny, šo čže jich čžerpicž, t. r. šo móžeja po šwojej wěrje žiwi byčž. Ale to nochžnychu tirolske krajne štawy; protestowachu pschecžiwu tomu. W lěcže 1834 štajichu Zillerthalškich Protestantow psched to roššudženje: pak šo wrócicž do katolskeje zyrkweje pak wupucžowacž do Esedmošórškeje. Protestantowo wobrocžichu šo na pruskeho krala Wilhelma IV., kotryž jim da 1837 na šwoje kubla do Erdmannsdorfja pschicž. 399 wošobow šo tam pscheknydli a tam s kralowej pomozu nowy Zillerthal šaloži.

Tole škrótko. Šštož je w Arkonoschach byč, je šnadž tutu wješ šam wopytač. W něčžičim čžazu je šo pak někotry pod tajkimi a tajkimi wobštejnoscžemi a pschicžinami pruhowacž měč, hacž jemu evangelij a šchescžijanška wěra móž šbožnosčže a šbožo abo něšto druhe dawataj. Tu ma psched šobu 100lětnu wješ jako žiwy pomnik tajkich, kiž w šwěrje š evangelskej wěrje wopušcžichu šamo wóžny kraj a domišnu, a to, hacž runje běchu šo š evangelskej wěrje hacž krótko přjedny pschedobnyli.

Koľp.

Koľp — Schwan — je šnamjo, kotrež tež na zyrkwinych wěžach namakašch, pola naš we Łužizy drje niz, tola pak na psch. w Rašskej Šriesiškej a w Hollandškej. A tam šašo na evangelškich Božich domach. Šdobom šo koľp wužiwa jako šnamjo ša Luthera.

Kač mamy to šrosomicž? Wošebje dwoje šo š tomu praji. Čži jeni pytaja šwiški š šužom, čžičim martrarjom, kotrehož němški kěžor 1415 w Konstanzu špalicž da, runjež bě jemu š kěžorskim šłowom šwobodny pucž rukowal. Koľp je šnamjo šuža — a tak šašo Luthera, w kotrymž šo to dopjelni, šštož šuž šapocža. šuž bě piecža tež prajik: „Ša šo nadžijam š Bohu, šo wón po mni šwěrnishich wojowarjom dnžli nětkle šu, poščel, kotšič njekničžomnosčž antikhrysta

šlepje na šwětko pschinješu.“ W Lutherowym čžazu prajachu, šo je šuž prajik: „Dženža palicže „hušo“, ale š mojego popjela nastanje koľp, kotrehož njebudžecže móž piež.“ Štym měnjachu, šo je šuž wěščženje na Lutherowym pschichad wuprajik, kotryž bě nětko dopjelny. Šyle wěščže je tole š šlownym nastorkom byč, šo je koľp šnamjo Luthera a šo šo tohodla na evangelškich Božich domach počasuje abo tež na šyglach evangelškich wožadow.

Drusy pytaja a namakaja pošhad tutoho wašchnja we pracžach. Koľp bě šwjaty ptak, tak na psch. ptak šklóncžneho boha pola Gricchow, tola pak tež pola nordiškich ludow. Měnja, šo je wón tutym byč ptak a šnamjo nalěcža a šklóncža. Tež je wón byč pschewodžazy ptak šemrěnych, kotšič šu dužy do raju šemrěnych. Pola Indow pschewodža koľp šemrěnych š bohu Brahmanej. Šako bu ludam Khrystuž jako Knjes šwětko, jako šklóncžo šjewjenn, šu — tak praja — tež ša Khrystužowe šnamjo koľpja ščinili. Šižo 1280 počasuje dupa na šupje Bornholm koľpja, kiž džecžo šesusa na šwojim šhribjecže nješe. A rycer Lohengrin, kotryž ma koľpja pschikšebi, pčacži tola tež jako pošol šbožnosčže. — Tole je šajtarškeho čžaza je drje š přenim nastorkom byč, šo bu koľp dožyla šnamjo w šchescžijanškej zyrkwi, a to přjedny našpomnjenje, šštož šo wo šužu a Lutheru powěda, bu š pschicžinu, šo je koľp tež šnamjo Luthera a evangelškich Božich domow.

Wschelake měnjenja.

W Hornjej Šchlesyškej šu w Cosel-Šafenu pošwjecžili dom ša džecži šodžnitow na Wódrje a šu jemu narjekli „Grenzland“. Wo nim šo praji, šo ma tutón dom byčž niz jenož měštno šchescžijanškeho žiwjenja šchescžijanškeje wěrny, ale tež twjerdžišna němškeho ludštwu.

Tu šo tole wušběhnje: šchescžijanška wěra a němške ludštwu štej, šjednocženej, šylna twjerdžišna — kaž to we wšchých šklóncžinach šemje němške evangelške wožadny počasuja, na psch. w Južnej Ššlowaškej, w Južnej Amerizy.

Kač to, šo šo na druhim bohu wušběhuje, šo němške ludštwu a šchescžijanška wěra nješklušchatej do žyčka, haj, šo je šchescžijanška wěra škaženje němškeho ludštwu a luda?

Mało džělacžerjom a tola šo wulke džělo wufonja.

A to š Božej pomozu. Mienujy pola Herrnhutškeje bratrowskeje gmejny! Wona licži do šwojich štawow jenož někotrych džělacžerjom, ale kelko wulkeho, žohnowanheo džěla wufonja wona na polu Knjesoweho mišijonštwu! Na jejnych mišijonškich polach ma wona 146 061 šchecžennyh wožadnyh. Tam šhodži do 620 šschulow 51 926 džecži. Mimo tutnyh wšchědnnyh šschulow šu tam njedželške šchule, kotrež šo ša 23 180 džecži štaraja. A do 9 wyschšich šschulow šhodži tam 270 džecži. Šlownyh mišijonškich štazijow ma Bratrowska gmejna 140 a pobocžnyh 671. Na tutnyh štazijach škutkuje 205 domoródnnyh mišijonškich džělacžerjom a 2613 pošmozničow.

Šyrfej a štat.

Nowe pošpny. Šdžež šo nowe pošpny čžinja, tam wuššawaja, šo šo přjedawšche nješku poradžike. Šdnž nětko še Ššowjetruškeje powěščže pschichadžeja, šo šo tam nowe nadběhi pschecžiwu nabožinje a wěrje pschihotuja, rěka to, šo šo nowe pošpny čžinja, wěru a nabožinu pschewinyčž, šnicžicž. To pak rěka, šo dotalne pošpny — a tute běchu móžne, šraw-

ne — njeišu dozpečje, šhtož dyrbjachu dozpečj: wutupicj wěru, nabožinu. A tola bėchu šo tute pospnty činile s wupruhowanymi starymi brėdkami kaž s nowymi, kotrej wuspėcha lubjachu, na psch. satarške a moderne krjudowanje a cżwilowanje. — Tak šu we Wukrajinje sajeli 15 duchownych a jenneho biskopa; jich winuja, šo šu spytali starorušku zyrkej snowa šbudzicj, šo bñchu sałožili organizaciju, kotraž je pschecziwo Ssowjetruskej. Podobnje šu w druhich kónczinach Ruskeje tohorunja duchownych wobštorželi a k šmierczi sašbudžili. We jonym se starych škóchtrow šu schulu sałožili, kotraž ma bjesbóžnych wojowarjow pschecziwo škheszczijanštwu wuwucżowacj. Dale tam nowu protyku pschihotuja. Sapoczatk lėta ma po tutej w oktobrije bycž; — w oktobru sapoczja šo šowjetške móžnaštwu. — Tuta protyka ma wšcho dopomnjecze na škheszczijanštwu wutupicj. Brėni džen tpdženja — nje dżela — rėka: „Stalin“, poşledni džen — šobota — „Lenin“.

Schpaniška. Schpanišy katolsky duchowni a biskopja šu wupóşłali na wšchėch katolskich biskopow pişmo. W tutym pişchu woni, šo je snutškowa wójna w Schpaniskej hač dotal šnicžika 20 000 zyrkwjom. W šapuscženych wokrişkach šu s duchownych 40 proz. morili, w někotrych šamo 80 proz.; a něhdže 300 000 druhich cżlowjekow je wėry dla šwoje žiwjenje šhubiko.

Japaniška. Wo njej šlyšchich nětkle wjele. Wojuja tola sažo hižo ras w krawnych bitwach pschecziwo Chinešam. We Japanškej je wjazny lutherških wošadow — žohnowane płody šwėrneho mişionskeho dżela. Kaž na druhich mişionskich polach, na psch. w Indiskej, jewi šo teŷ w Japanškej šylne prėzowanie wo njewotwişnosč; t. r. mlode mişionške wošady chzedža šamoštatnu zyrkej wutworicj, kiž by njewotwişna byla wot mişionštwa, kaž na psch. to nětko tamulška zyrkej w Indiskej je. Pjecž s lutherških wošadow je tam hižo njewotwişnych wot mişionskich šjednocženštwow, kiž šu je sałožike a šo ša nje štarake; 13 dalšchich wošadow chze hač do lėta 1940 teŷ tak daloko bycž; 13 wošadow trjeba jenož hišcže pschipomoz mişionštwa ša došhody šwojich duchownych. Zyla mała lutherška zyrkej w Japanškej ma něhdže 4500 dušchow. Wona ma 63 njedželškich škulow s 3300 dżecžimi a prėdarški seminar ša šwojich duchownych; w tutym šo nastajnje 20 bohóşłowzow na šarške šajtojštwu pschihotuje. Teŷ wšchelake škutki lubošcže je šebi tuta mloda a mała zyrkej hižo wutworila, tak šajtaranje šyrotow se šyrotownju. A pola naŷ mēnja někotji, šo je na cžaŷu, štaru, hižo tak dołho škutkowazu lutheršku zyrkej wotštronicž!

Islam njeje šabyl, šhtož je šwojim wėriwym jeho sałožer a profeta Mohamed šašcžepil: wėru Islama rospšchestrėwacž do wšchėch kónczin! Wón to drje njemóže wjazny tak cžinicž kaž něhdny, hdyž mohamedanişy s mjecžom a s wohnjom wuspšchestrėwachu nowu wėru — jeje šapoczatk štaji šo do lėta 622 do Rhr. — w Afrike, Afrişy, Europje, w Europje wot dweju bošow, wot Gibraltara šem a wot Konštantinopla šem, njech šo teŷ tutoho štareho wašchnja hišcže njemóže žyle wostajicž, wošebje w Afrike niz, po bóle modernych pučzach špytuje wón pať tola dozpečj, šo šo jeho wėra rospšchėria — teŷ w Europje. Tak šo na psch. w někotrych hłownych městach europškich krajow mošcheje — mohamedanške Bože

domy — twarja. Licžba jeho nowinow a cžašopişow je šo w bėhu tutoho lėtštotka jara powjetškika; je šchtyri krocž tak wulka kaž wołoko lėta 1900. — Wo rospšchėriju tuteje nabožiny na šemi praja nam drobniškeho šcžėhowaze licžby: W Europje bndli 22 400 000 Mohamedanow, w Afrike 154 100 000, w Afrişy 53 800 000, w Amerişy 100 tyŷaz, w Awštrališkej a na kupach — w Ozeaniskej — 29 700 000; wšcho došhormady je to 260 100 000.

Se Šerbow a s daloka.

Šwony. W mēscze Nordhausenu bė wustajeŷza. Wona mēješke pokasacž, tak ma šo s waŷnymi tworami a macžina-ami lutowacž. Na njej pokasowachu teŷ šwón s aluminija. Jeho hłóš bė polny, rjany.

Ruina. We Luŷişy mamy wšchelake ruiny abo rospadanki něhdušchich twarjenjow, njech hrodow, njech Boŷich domow, njech hišcže druhich. Pola Muŷakowa šu rospadanki zyrkwie, kotraž wot lėta 1735 šem wjazny ša Bože šluŷby šluŷika njeje. Wona pokhadža se 14. lėtštotka Na njej nětkle porjedjeja a twarja. Wona ma šo jako twarški pomnik ša zihadod wutworacž.

Bibliški pučžnik.

12. njedžela po šwi. Troişy, 15. augušta: Měr tomu domej! Luf. 10, 5. — Mark. 7, 31—37. — 1. Kral. 19, 7—13. — We šwojim mērije wodžicž chzyl ty mje po hnadže, tak dołho kaž mam šhodžicž we tutej šlabošczi. Šdžeŷ twoji šhromadžuja šo k šwjatym jandželam, cži wŷchiche halleluja ja s nimi šaspėwam. K. 109, 10.

Póndžela, 16. aug.: Khrjštuŷ je wšchitkim, kotšiz jemu pošlušni šu, pomhal k wėcznej šbožnosčzi. Šebr. 5, 9. — K. 685, 9. — Šf. 6, 1—9. — 2. Kral. 6, 15—23.

Wutora, 17. aug.: Šhto mēnišch, šo s toho džėscža budže? Luf. 1, 66. — K. 36, 8. — Šf. 6, 10—24. — 2. Kral. 6, 24—33.

Šerjeda, 18. aug.: Prjódk štajenu nadžiju mamy jako wėštu a twjerdu kótwizu našcheje duške. Šebr. 6, 19. — K. 124, 1. — Šil. 1, 1—11. — 2. Kral. 7, 1—11.

Šchwórtk, 19. aug.: Mjech morwi šwojich moronych hrjebaju; ale ty dži a pošchpowėdaj kraleštwo Bože. Luf. 9, 60. — K. 484, 3. — Šil. 1, 12—20. — 2. Kral. 7, 12—20.

Pjatk, 20. aug.: Khrjštuŷ je šyn na šwojim domje; kotrehož dom šmy, jeli šo my jeno to dowėrijenje a tu šhwalbu nadžije hač do kónza twjerdže šašhowamy. Šebr. 3, 6. — K. 348, 6. — Šil. 1, 21—30. — 2. Kral. 17, 1—18.

Šsobota, 21. aug.: Jesuŷ džeiche k šwojim wuczomnikam: Žně šu wulke, ale mało je dželaczerjow. Prošcže pať Knješa žnjow, šo by wón dželaczerjow do šwojich žnjow pošłal. Mat. 9, 38. — Šil. 2, 1—13. — Šach. 7, 4—10. — Ščel wulke šnył šwėdkow šłowa a japošhtolškeho jim ducha daj. Ššlyšch kóždoh', kiž šo k tebi woła, do cžerta kraleštwa šo do bywaj, a šwojoh' kraleštwa cžešcž rospšchėrijej nětk bóršy po wšchej šemi šchėrofej. K. 216, 4.

Wiştowanie. Ša 13. po šwi. Tr.: K. we W. — Ša 14. po šwi. Tr.: Šch. w B. — Ša 15. po šwi. Tr.: W. w B.